

Het natuurreserveaat het Zwin in 1978

door Léon LIPPENS en Guido BURGGRAEVE

1. De bezoekers

Niettegenstaande de vrij slechte weersomstandigheden hadden we in 1978 toch opnieuw meer dan 380.000 bezoekers. Ook dit jaar gingen in het reserveaat zeer veel geleide bezoeken door, namelijk 1.082. We zijn het C. V. N. (Centrum voor Natuurbeschermingseducatie) zeer dankbaar voor de zeer waardevolle en efficiënte medewerking.

Dat natuuruitstappen echt in zijn bewijzen de vroeg morgenwandelingen die we nu reeds enkele jaren organiseren. Met de nodige publiciteit waren er op Sinksenmaandag om 4 uur 's morgens ongeveer 500 deelnemers. Voor al die mensen betekent het beluisteren van een nachtegaal en het bekijken van kleine wilde plantjes een echte revelatie die ze telkenjare weer opnieuw willen komen beleven.

Ook dit jaar weer kregen we, vooral uit Frankrijk, nogal wat delegaties op bezoek die ons reserveaat als modelreserveaat nemen voor de oprichting van of de uitbreiding van eigen reservaten (o.a. Golfe du Morbihan, Brenne, Parc naturel du Brotonne e.a.).

2. Het reserveaat als slaappleaats

Voor al in de winterperiode doch eveneens in de periode met intensieve doortrek van bepaalde soorten fungeert het Zwin als zeer belangrijke slaappleaats voor duizenden vogels.

Het hoogste aantal wulpen (*Numenius arquata*) troffen we aan op 6 februari, namelijk 1.096 exemplaren. Er waren meer dan 800 regenwulpen (*Numenius phaeopus*) op 7 mei en 850 kemphanen (*Philomachus pugnax*) op 6 februari. Vaak slapen er tot 25.000 meeuwen en soms ook meer dan 1.000 ganzen.

3. Broedvogels

Inventarisatie van het reserveaat en de bufferzone leverde volgende aantallen broedparen op : er is een explosieve toename van kokmeeuwen (*Larus ridibundus*) : nu reeds bijna 5.000 broedparen; 12 p. zilvermeeuw (*Larus argentatus*); 2 p. stormmeeuw (*Larus canus*); minimum 175 p. visdiefje (*Sterna hirundo*); een gemengd broedgeval visdiefje \times Dougall's stern (*Sterna dougallii*); 3 p. blauwe reiger (*Ardea cinerea*); 45 p. kluut (*Recurvirostra avosetta*); 55 p. scholekster (*Haematopus ostralegus*); 35 p. tureluur (*Tringa totanus*); 3 p. strandplevier (*Charadrius alexandrinus*); 6 p. ransuil (*Asio otus*); 31 p. tapuut (*Oenanthe oenanthe*); 18 p. nachtegaal (*Luscinia megarhynchos*); 5 p. kleine barmsijs (*Carduelis flammea cabaret*).

4. Belangrijkste waarnemingen

— jan van gent (*Sula bassana*) : vanaf half september ziet men praktisch dagelijks deze vogels in wisselende aantallen, afhankelijk van windrichting en -sterkte. Hoogste aantal : 10 ex. op 12 september;

- vaal stormvogeltje (*Oceanodroma leucorhoa*) : 6 op 12 september;
- ook dit jaar werden zowel de noordse (*Puffinus puffinus*) als de grauwe pijlstormvogel (*Puffinus griseus*) waargenomen;
- er werden 27 jagers waargenomen, waarvan er 14 gede-termineerd werden w.o. 2 ex. van de zeer zeldzame kleinste jager (*Stercorarius longicaudus*);
- maximaal 5 zwartkopmeeuwen (*Larus melanocephalus*) op 25 april en 4 waarnemingen van een grote burgemeester (*Larus hyperboreus*);
- 4 ex. lachstern (*Gelochelidon nilotica*) op 10 september;
- maximaal 38 kleine zwanen (*Cygnus bewickii*) op 19 november;
- ongeveer 3.000 smienten (*Anas penelope*) op 31 december;
- één kleine zilverreiger (*Egretta garzetta*) van 18 juli tot 29 augustus;
- van 12 tot 19 maart verbleef er een kraanvogel (*Grus grus*); 2 ex. op 16 december;
- tot aan de jaarwisseling werden lepelaars (*Platalea leucorodia*) waargenomen; max. 10 ex. van 25 augustus tot 7 september;
- door het koude weer was de voorjaarsstrek bij de meeste steltlopersoorten zeer laat; zo noteerden we nog 125 zilverpleveren (*Pluvialis squatarola*) op 25 mei;
- het hoogtepunt van de najaarsstrek bij de bontbekplevier (*Charadrius hiaticula*) viel op 31 juli met 230 ex.; bij de kleine strandloper (*Calidris minuta*) op 13 oktober : 42 ex.; bij de krombekstrandloper op 23 juli : 62 ex.;
- er waren twee waarnemingen van een grauwe (*Phalaropus lobatus*) en één van een rosse franjepoot (*Phalaropus fulicarius*);
- op 14 oktober zagen we 25 morinelplevieren (*Eudromias morinellus*);
- dit jaar werden er opvallend meer stootvogels waargenomen dan de vorige jaren : driemaal werd een slechtvalk (*Falco peregrinus*) gezien; verder ook nogal wat smellekens (*Falco columbarius*); de drie soorten kiekendieven; tweemaal een rode wouw (*Milvus milvus*); een visarend (*Pandion haliaetus*); door B. J. N.-ers en jonge Aves-leden werd zelfs een juv. zeearend (*Haliaeetus albicilla*) waargenomen;
- een klapekster (*Lanius excubitor*) op 4 april en 6 december;
- een roze spreeuw (*Pastor roseus*) van 26 augustus tot 14 september;
- 's winters verblijven er soms nogal wat boomleeuweriken (*Lullula arborea*) in de Zwinstreek; zo zagen we 42 ex. op 18 januari, 28 op 26 januari en 6 op 10 november;
- een roodkeelpieper (*Anthus cervinus*) op 12 mei.

Ook dit jaar kenden we in en omheen het Zwin een fantastisch ornithologisch jaar met de gebruikelijke zeldzame verrassingen. De beheerswerken gaven succesrijke resultaten die echter door enkele onverwachte stormvloeden gedeeltelijk tenietgedaan werden.